

7

DANSK
LOKOMOTIV
TIDENDE

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

10. JULI 1977 - 77. ÅRGANG

7

Indhold:

Arbejdstidsregler m.m. 1.4.77	2
Vi skal selv presse på for at få et godt arbejdsmiljø.	3
Den nye lov er trådt i kraft	7
Nyt fra DSB	9
400 km/t med tog under jorden	10
Fra medlemskredsen. Landsop- lysningsudvalgets studierejse	12
Solidaritet	13
Unger på jobbet	14
Nyt udstillingsudvalg for arbejder- bevægelsens organisationer	18
Personalia	19
Ægteskabet er stadig moderne - hvad med troløvelsen	20

Redaktører:

K. B. Knudsen
(ansvarshavende)
G. A. Rasmussen

Redaktion og ekspedition:
Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon Hell. (01 43) 7269.
Kontortid 9-16.
Lørdag lukket.

Frederiksberg Bogtrykkeri
Howitzvej 49.

Der foreligger forslag til ændringer i DSB's organisationsmæssige opbygning. I disse ændringer er det af speciel interesse for lokomotivpersonalet, at »Loko- og S-togstjenesten« skal flyttes fra maskinafdelingen til driftstjenesten under afsætnings- og produktionsafdelingen. Hermed brydes fuldstændigt med den hidtidige opfattelse, at loko- og lokopersonaledisponeringen hører hjemme i maskinafdelingen.

Den nye placering for LKD bliver tilsvarende en række udenlandske jernbanestyrelsers opbygning af en driftstjeneste. Forslaget tager sigte på gennemførelse fra 1. april 1948.

I øvrigt oprettes en ny afdeling - økonomi- og planlægningsafdelingen. Som strukturen er i dag har generaldirektørens sekretariat fået et uhensigtsmæssigt stort omfang. Denne ØP-afdeling skal varetage den koordinerede planlægningsfunktion, økonomifunktionen, passager-, gods- og rederiplanlægningsfunktion, køreplaner og marketing. Afdelingen bliver indtil videre en ren stabsafdeling uden liniefunktioner. Den nuværende økonomiafdeling ændres til en regnskabs- og forsyningsafdeling. I plan 1990 er målsætningen at dele DSB-strukturen op i tre hovedfunktioner, nemlig i afsætning og produktion, administration og økonomi, bane-, maskin- og elektronik. For sidste punkts vedkommende aktualiseres planen med maskinchefens afgang af DSB's tjeneste ved udgangen af februar 1978. Strukturomlægningen fører også til, at afdelingscheferne med ministeriel godkendelse benævnes direktører. Før ændringerne endeligt gennemføres bliver de gennemdrøftet og analyseret i arbejdsgrupper med deltagelse af personalerepræsentanter. Ændringerne sigter mod større fasthed og effektivitet i organisationen af virksomheden DSB.

Oven i dette kommer en række besparelser på driftsomkostningsbudgetterne for 1977/78 og 1978. De indebærer personalemæssige konsekvenser, som efter al sandsynlighed kan ske med afslidning og omflytning. Sparekniven rammer alle. Der påregnes sparet 280 mand 1977/78 og yderligere i 1978 ca. 65 mand. Heraf 20 lokomotivmænd i hver af de to perioder. Der indskrænkes på godsområdet, lyntog aflyses lørdag eftermiddag og søndag morgen, der tyndes ud i lokaltrafik lørdag-søndag, der udrangeres gods- og personvogne, der indskrænkes i færgetrafik på visse ruter, Århus-Grenå nedlægges, revisionsfrister og eftersyn af materiel forlænges m.m.

Arbejdstidsregler m.m. 1.4.1977

1. Med virkning fra 1. april 1977 er der den 2. maj 1977 indgået ny aftale mellem finansministeren og tjenestemændenes centralorganisationer om de for statens tjenestemænd gældende arbejdstidsregler. Aftalen – der er optaget som bilag til dette cirkulære – indeholder i forhold til den hidtil gældende aftale af 9. oktober 1974 (jfr. finansministeriets cirkulære af 10. oktober 1974) følgende 2 ændringer:

a) Efter de hidtil gældende regler (aftalens § 5, stk. 1) ydes der to timers frihed for hver fulde 40 timers tjeneste, der efter ordre eller ifølge en godkendt tjenestefordeling er udført i tidsrummet kl. 17–6. Denne regel er udvidet, således at der i beregningen tillige indgår tjeneste, der udføres i tidsrummet kl. 14–17 som led i en forud tilrettelagt tjeneste, hvoraf mindst halvdelen ligger efter kl. 17. Det understreges, at det alene er den forud tilrettelagte tjeneste – og ikke eventuelt overarbejde – der tages i betragtning ved afgørelsen af, om mindst halvdelen af tjenesten ligger efter kl. 17.

b) Den hidtidige aftale af 9. oktober 1974 indeholdt i §§ 24–29 en overgangsordning i forbindelse med den ændring af reglerne om opgørelse af arbejdstiden og om tildeling af fridage, der fandt sted pr. 1. december 1974. Da overgangsordningen i henhold til § 24, stk. 2, længst kunne udstrækkes i indtil 2 år fra 1. december 1974, er bestemmelserne nu ophævet.

2. Under forhandlingerne har man endvidere drøftet den gældende grænse for, hvilke tjenestemænd der er omfattet af reglerne om højeste arbejdstid, jfr. arbejdstidsaftalens § 1 (lønramme 23/24).

Der har under forhandlingerne været enighed om, at der kan være enkelte grupper af tjenestemænd i

lønramme 24 og højere, hvis tjenesteforhold er af en sådan karakter, at en ligestilling i arbejdstidsmæssig henseende med tjenestemænd i lønramme 23 og lavere er rimelig. Finansministeriet har på denne baggrund givet tilsagn om i konkret forelagte tilfælde at medvirke til indgåelse af særaftaler i henhold til arbejdstidsaftalens § 21 om, at særlige grupper af tjenestemænd i lønramme 24 og højere skal være omfattet af reglerne om højeste arbejdstid. Det understreges, at det herved er forudsat, at de pågældende tjenestemandsgupper ikke er omfattet af arbejdstidsaftalens § 1, stk. 2, litra a) og b), eller § 20.

3. Endelig har der under forhandlingerne mellem tjenestemændenes centralorganisationer og finansministeriet været enighed om at indskærpe, at overarbejde i videst muligt omfang skal godtgøres med erstatningsfrihed. Der er tilsvarende enighed om at indskærpe, at merarbejde, der præsteres af tjenestemænd uden højeste arbejdstid, i videst muligt omfang bør godtgøres i form af tjenestefrihed jfr. herved § 4, stk. 1, i aftale af 1. november 1971 om godtgørelse for merarbejde til tjenestemænd i staten, for hvem der ikke gælder en højeste tjenestetid.

4. Dette cirkulære har virkning fra 1. april 1977. Samtidig ophæves finansministeriets cirkulære nr. 249 af 10. oktober 1974 om arbejdstidsregler m.m. for statens tjenestemænd.

Aftale med finansministeren om de for statens tjenestemænd gældende arbejdstidsregler m.m.

I henhold til § 45, stk. 1, i lov nr. 291 af 18. juni 1969 om tjeneste-

mænd i staten, folkeskolen og folkekirken aftales følgende:

Arbejdstid

§ 1. For tjenestemænd i staten i lønramme 1–23 inclusive fastsættes en højeste arbejdstid, der beregnes for en nærmere aftalt periode, der ikke bør være mindre end 4 uger.

Stk. 2. Følgende tjenestemænd omfattes ikke af reglerne om højeste arbejdstid:

- Tjenestemænd, hvis normale tjeneste unddrager sig kontrol
- Tjenestemænd, der oppebærer tillæg, som ydes som godtgørelse for overarbejde
- Tjenestemænd i lønramme 24 og højere lønrammer

§ 2. Den højeste arbejdstid beregnes som 8 timer pr. dag for den enkelte periode efter dennes dageantal med fradrag af feriedage og fridage i henhold til § 12, stk. 1 og 2. Fridage af den i § 14, stk. 1, fastsatte længde regnes som 2 dage. Endvidere fradrages dage, på hvilke der er tildelt tjenestemanden ekstraordinær tjenestefrihed i henhold til tjenestemandslovens § 58.

Stk. 2. Ved beregning af den højeste arbejdstid medtages sygedage i dageantallet, idet den tjeneste, der skulle være udført den pågældende dag, samtidig medregnes i arbejdstidsopgørelsen. Såfremt der ikke for den pågældende dag har været fastsat en bestemt arbejdstid, indgår dagen i arbejdstidsopgørelsen med 8 timer.

Stk. 3. Tjeneste på mistede fridage, der senere erstattes med andre fridage, medregnes i arbejdstidsopgørelsen, men ved beregningen af den højeste arbejdstid for perioden fradrages den mistede fridag ikke i periodens dageantal.

Stk. 4. Tjeneste på mistede fridage, der senere erstattes med konstant betaling, medregnes ikke i ar-

bejdstidsopgørelsen, ligesom den for perioden beregnede højeste arbejdstid, jfr. stk. 1, ikke ændres.

Stk. 5. Frihed, der i henhold til § 19 gives som erstatning for et i en tidligere periode udført overarbejde, frihed i henhold til § 5, som gives for tjeneste i tiden kl. 14–6, samt frihed, der i henhold til § 16 gives som erstatning for mistede fridage, medregnes i arbejdstidsopgørelsen som tjeneste med det antal timer erstatningsfriheden berettiger til, dog højst et antal timer svarende til den tjeneste, som tjenestemanden frigøres for den pågældende dag, jfr. herved stk. 2, 2. pkt.

§ 3. Ved arbejdstid forstås tiden mellem mødetid på arbejdsstedet (det beordrede mødested) og det tidspunkt, da tjenestemanden atter kan forlade dette, dog med fradrag af hvilepauser på ½ time eller derover. Ved hvilepauser forstås sådanne afbrydelser i tjenesten, i hvilke tjenestemanden kan forlade arbejdsstedet.

§ 4. Såfremt en mindre del af en tjeneste, der er henført under den i § 1, jfr. § 2, nævnte højeste arbejdstid, ikke er kontrollabel med hensyn til varigheden, vil der for denne del af tjenesten kunne fastsættes en gennemsnitsvarighed for den enkelte dag.

§ 5. For hver fulde 40 timers tjeneste, der efter ordre eller ifølge en godkendt tjenestefordeling er udført i tiden kl. 17–6, ydes der 2 timers frihed. I beregningen indgår tillige tjeneste, der udføres i tiden kl. 14–17 som led i en forud tilrettelagt tjeneste, hvoraf mindst halvdel ligger efter kl. 17.

Stk. 2. Den således indtjente frihed afvikles ved tildeling af ekstra fridage af den i § 14, stk. 2, fastsatte længde.

Stk. 3. Ved tildeling af sådanne fridage nedsættes den indtjente fri-

hed med den tid, hvori der skulle være udført tjeneste den pågældende dag. Såfremt der ikke var fastsat en bestemt arbejdstid, nedsættes den indtjente frihed med 8 timer.

Stk. 4. Regnskabet over indtjent frihed opgøres endeligt én gang årlig for perioden 1. oktober–30. september.

Stk. 5. Den efter stk. 1 indtjente frihed skal være endeligt afviklet senest 31. marts i det efter den i stk. 4 nævnte opgørelsesperiode nærmest følgende år. Såfremt friheden ikke er afviklet inden nævnte frist, ydes der for tilgodehavende indtjent frihed tjenestemanden et kontant verderlag beregnet efter satserne for overarbejde på udbetalings tidspunktet.

§ 6. Ved tjeneste uden for hjemstedet medregnes halvdelen af rejsetiden til og fra arbejdsstedet som arbejdstid.

Stk. 2. Rejsetid mellem kl. 22 og kl. 8 medregnes dog ikke som arbejdstid, såfremt der er stillet soveplads til rådighed for tjenestemanden.

§ 7. Arbejdsfri ophold uden for hjemstedet på indtil 2 timer (hvis den overvejende del af opholdet falder i tiden kl. 21–6 dog indtil 3 timer) medregnes fuldt ud.

Stk. 2. Såfremt det arbejdsfri ophold uden for hjemstedet er af længere varighed end anført i stk. 1, men ikke overstiger 6 timer, medregnes hele opholdet med 1/3 af tiden.

Stk. 3. I øvrigt medregnes arbejdsfri ophold ikke.

§ 8. Når personalet i en del af arbejdstiden må opholde sig på tjenestestedet for at være til rådighed, medregnes kun ¾ af rådighedstiden som tjeneste. Tilsvarende tjeneste i hjemmet medregnes med 1/3 af tiden.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte be-

stemmelser kan fraviges, når dette efter rådighedstjenestens karakter må anses for rimeligt.

Regler om tjenestens tilrettelæggelse

§ 9. Ved fordelingen af tjenesten skal der inden for de grænser, som tjenestens tarv kræver, tages størst muligt hensyn til personalets ønsker, og der skal derfor gives personalet adgang til gennem de stedlige tillidsmænd for de forhandlingsberettigede tjenestemandorganisationer at gøre sig bekendt med forslag til tjenestefordelingen og ændringer i denne.

§ 10. Tjenesten skal, når det er muligt, være samlet, og det bør tilstræbes, at pauser i videst muligt omfang udfyldes med arbejde, der ikke er bundet til bestemte tider af døgnet. Tjenesten må inden for døgnet ikke falde i mere end 3 dele.

Stk. 2. En delt tjeneste må ikke tilrettelægges således, at den strækker sig ud over 12 timer, regnet fra første tjenesteafsnits påbegyndelse til sidste tjenesteafsnits afslutning, medmindre personalet er enigt heri.

Stk. 3. For søfartspersonale kan der i pågældende styrelses specielle arbejdstidsbestemmelser fastsættes særlige regler om delt tjeneste, når tjenestens karakter gør det påkrævet.

§ 11. Ved opstilling af tjenesteliste el.lign, skal det så vidt gørligt iagttages, at den længste arbejdstid inden for en periode på 24 timer ikke overskrider visse bestemte tider, der fastsættes under hensyn til de særlige forhold inden for de enkelte styrelsesgrene.

Stk. 2. Det skal endvidere iagttages, at hviletiden mellem to døgnshovedarbejder udgør mindst 11 timer. Hviletiden kan dog undtagel-

sesvis af hensyn til omskiftning i tjenesten, f.eks. i forbindelse med fridagstildeling, nedsættes til 8 timer. Sådan forkortet hviletid kan højst bringes i anvendelse én gang om ugen og vil ikke kunne anvendes i direkte tilslutning til tjenester, der påbegyndes og/eller afsluttes i tidsrummet efter kl. 23.00 og før kl. 5.00. I øvrigt kan hviletiden med tilslutning af det i betragtning kommende personale nedsættes til 8 timer, når tjenstlige forhold gør det ønskeligt og styrelsen ud fra sikkerhedsmæssige og lignende hensyn skønner det forsvarligt.

Fridage

§ 12. Der tilkommer hver tjenestemand 52 fridage årlig.

Stk. 2. I de måneder, hvori der forekommer helligdage uden for søndage*), forhøjes antallet af fridage tilsvarende for de tjenestemænd, der ikke i forvejen altid har fri på disse dage.

Stk. 3. Mellem den enkelte styrelse og vedkommende forhandlingsberettigede organisation aftales en fridagsturnus eller fordeling af fridagene med angivelse af det mindste antal fridage pr. måned eller anden aftalt periode, og således at der i et kvartal skal gives 13 fridage af den i § 14, stk. 1, fastsatte længde eller et dertil svarende antal fridage af den i § 14, stk. 2, fastsatte længde. Der bør så vidt muligt tildeles tjenestemanden 1 fridag hver uge, og der må højst være 10 arbejdsdage mellem fridagene. Fridagene skal i videst muligt omfang lægges på søn- og helligdage.

§ 13. I det omfang det er muligt, skal tjenestemændene i løbet af hvert kalenderår, i hvilket de har forrettet tjeneste hele året, have adgang til mindst 30 dages frihed på søn- og helligdage. For tjenestemænd, der ansættes i løbet af ka-

lenderåret, nedsættes adgangen til helligdagsfrihed i forhold til tjenestetiden inden for året, således at tallet 30 formindskes med 3 for hver måned, hvori den pågældende ikke har været ansat i staten. Ved afgrænsningen af, hvorvidt der er ydet den fornødne helligdagsfrihed, bortses fra søn- og helligdage, som falder i sygeperioder. For hver 11 sygedage i løbet af kalenderåret nedsættes tallet 30 med 1. Søn- og helligdage, der falder i ferier, betragtes som helligdagsfrihed.

Stk. 2. Ved helligdagsfrihed forstås frihed i mindst 32 timer inden for tidsrummet kl. 21 dagen før helligdagen og kl. 8 dagen efter helligdagen.

Stk. 3. Såfremt en tjenestemand ikke i løbet af et kalenderår får den ham tilkommende helligdagsfrihed, ydes der ham i det følgende ferieår et antal særlige feriedage, således at der for hver mistet helligdagsfrihed indtil 11 incl. gives ½ feriedag med afrunding opad til hel feriedag og for hver yderligere mistet helligdagsfrihed 1 feriedag.

§ 14. De i § 12, stk. 1 nævnte fridage skal bortset fra de nedenfor i stk. 2 nævnte tilfælde have en længde af mindst 64 timer, dog at de kan betragtes som givet, uanset at fritiden kun har udgjort fra 56 til 64 timer, såfremt denne fritid omfatter 2 hele kalenderdøgn.

Stk. 2. Inden for tjenesteområder, hvor særlige forhold som f.eks. tjenestestedernes åbningstid, hensynet til publikumsbetjening eller tjenestens karakter bevirker, at de i § 12, stk. 1, nævnte fridage ikke, eller ikke alle, kan gives en længde som fastsat i stk. 1, kan der i stedet for hver sådan fridag tildeles 2 fridage, der hver skal have en længde af minst 40 timer. Fridagen kan dog betragtes som givet, uanset at fritiden kun har udgjort 36 timer, så-

fremt der heri indgår et helt kalenderdøgn.

Stk. 3. De i § 12, stk. 2, nævnte fridage skal have en længde som fastsat ovenfor i stk. 2.

§ 15. Såfremt 2 eller flere fridage af den i § 14, stk. 1, angivne længde sammenlægges, skal den første opfylde betingelserne i § 14, stk. 1, medens de øvrige skal vare 48 timer.

Stk. 2. Såfremt en fridag af den i § 14, stk. 1, angivne længde sammenlægges med fridage af den i § 14, stk. 2, angivne længde, skal den første opfylde betingelserne i § 14, stk. 1, medens de øvrige fridage hver skal vare 24 timer.

Stk. 3. Såfremt 2 eller flere fridage af den i § 14, stk. 2, angivne længde sammenlægges, skal de 2 første tilsammen have en længde som angivet i § 14, stk. 1, medens de øvrige skal vare 24 timer.

§ 16. Hvis en fastlagt fridag undtagelsesvis må inddrages, eller der ikke er givet tjenestemanden det for en periode aftalte antal fridage, erstattes den eller de manglende fridage snarest med en anden (andre) tilsvarende fridag(e) med tillæg af yderligere fritid svarende til 33 1/3 pct. af den på den inddragne fridag præsterede tjeneste, henholdsvis 33 1/3 pct. af det antal timer, hvorved den højeste arbejdstid for perioden, jfr. § 2, stk. 1, er forhøjet på grund af den manglende fridagstildeling. Tillægget afrundes opad til hele timer.

Stk. 2. Såfremt en fastlagt fridag af den i § 14, stk. 1, fastsatte længde inddrages, og der før påbegyndelsen eller efter afslutningen af tjenesten på den inddragne fridag er ydet mindst samme frihed som fastsat i § 14, stk. 2, skal erstatningsfridagen dog kun have en længde som fastsat i § 14, stk. 2, med tillæg af yderligere frihed som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Fridage, der falder inden for sygeperioder, erstattes ikke.

Stk. 4. Underretning om tildeling af erstatningsfridag eller ikke i forvejen fastlagte fridage skal gives senest 48 timer forud for det tidspunkt, da sidste tjeneste før fridagen tiltrædes.

Stk. 5. Mistede fridage godtgøres med kontant vederlag, såfremt de ikke efter stk. 1 er erstattet med frihed inden udløbet af den efter den aftalte periode følgende kalendermåned.

Stk. 6. Når en mistet fridag godtgøres med kontant vederlag, bortsets fra det i stk. 1 omhandlede tillæg af yderligere fritid.

Stk. 7. Såfremt den mistede fridag er erstattet med en anden fridag inden for den i stk. 5 nævnte frist, men der ikke inden fristens udløb er ydet tjenestemanden den i stk. 1 omhandlede yderligere fritid, ydes der ham i stedet herfor et kontant vederlag beregnet efter satserne for overarbejdspenge.

Stk. 8. En fridag anses som bortfaldet, når vedkommende tjenestemand beordres til tjeneste på fridagen, jfr. dog stk. 2. En tjenestemand kan dog efter aftale med pågældende styrelse frivilligt påtage sig ganske kortvarig tjeneste på dage, hvor ekspeditionsstedet ellers er lukket, eller hvor det kun er åbent en ganske kort tid og betjenes af kun 1 tjenestemand, uden at hans fridag betragtes som bortfaldet. I så tilfælde ydes der tjenestemanden et vederlag, som fastsættes til satserne for overarbejde, opgjort efter tjenestens varighed forlænget med 50 pct., og således at der mindst ydes betaling for 1 time. Hvis det undtagelsesvis er nødvendigt at lade ordningen omfatte sådan tjeneste 2 gange på en fridag, forlænges tiden for det 2. tjenesteafsnit med 100 pct., og der beregnes mindst 1

time for hvert af de 2 tjenesteafsnit. Afstanden mellem de 2 mødetider må højst være 3 timer. For tjenestemænd, der falder uden for reglerne om overarbejdspenge, beregnes vederlaget efter de for tilsvarende eller eventuelt nærmest lave lønramme (skalatrin) gældende satser for overarbejdspenge.

§ 17. Bestemmelserne i §§ 12–16 gælder ikke for tjenestemænd med tjeneste til søs eller for de under § 1, stk. 2, punkt a, nævnte tjenestemænd, for hvem afløsning ville medføre urimelige vanskeligheder eller uforholdsmæssig bekostning.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte tjenestemænd fastsættes der ved aftale regler for fridage m.v., der optages i de pågældende styrelsers specielle arbejdstidsbestemmelser.

Overarbejde

§ 18. Overarbejde bør så vidt muligt undgås.

Stk. 2. Som overarbejde betragtes tjeneste, der er pålagt en tjenestemand ud over den efter § 2 beregnede højeste arbejdstid ved:

- a) Tjenesteliste el.lign.
- b) Tilkaldelse til ekstratjeneste
- c) Tilfældig forlængelse af den ordinære tjeneste, for så vidt overskridelsen udgør mere end 15 minutter pr. dag.

Stk. 3. Ventetid foranlediget ved forsinkelse, som ikke eller kun rent uvæsentligt påfører tjenestemanden merarbejde, medregnes kun med halvdelen; dette gælder også, når der bliver spørgsmål om, hvorvidt der er hengået de 15 minutter, som efter foranstående skal overskrides, forinden arbejdstiden overhovedet betragtes som overskredet. Den heromhandlede regel kan, hvis der forekommer flere ventetider i et døgn, kun anvendes på 2 af disse.

Stk. 4. Den under stk. 2, punkt

a), nævnte tjenesteoverskridelse afrundes periodevis opad til ½ time, medens de i stk. 2, punkt b) og c), nævnte tjenesteoverskridelser afrundes opad til mangefold af ½ time for den enkelte dag.

§ 19. Overarbejde skal så vidt muligt søges godtgjort med fritid, der skal være af samme varighed som det præsterede overarbejde med tillæg af 33 1/3 pct. afrundet opad til hele timer. Sådan erstatningsfritid skal, såfremt overarbejdet er af tilstrækkeligt omfang, fortrinsvis gives som hele fridage af den i § 14, stk. 2, fastsatte længde.

Stk. 2. Erstatningsfritiden skal gives inden udløbet af den efter normperioden følgende kalendermåned og passende varsel, hvorved der i tilfælde, hvor fritiden gives som hele fridage, forstås et tidsrum af mindst 48 timer forud for det tidspunkt, da sidst tjeneste før fridagen tiltrædes.

Stk. 3. Såfremt den i stk. 1 nævnte fritid ikke er givet inden udløbet af den i stk. 2 fastsatte frist, udbetales overarbejdspenge. Der bortses herved fra det i stk. 1 nævnte procenttillæg.

Stk. 4. For overarbejde, der inclusive det i stk. 1 nævnte tillæg giver grundlag for ydelse af mere erstatningsfritid end svarende til 2 hele fridage for hver fulde 4 ugers normperiode, ydes overarbejdspenge inden udløbet af den efter normperioden følgende kalendermåned.

Stk. 5. I tilfælde, hvor det er klart eller overvejende sandsynligt, at præsteret overarbejde ikke vil kunne godtgøres med fritid inden den i stk. 2 fastsatte frist, vil overarbejdspenge kunne ydes inden udløbet af nævnte frist.

Stk. 6. Overarbejde, der er fastlagt ved tjenesteliste eller skyldes tilkaldelse til tjeneste ud over nor-

Vi skal selv presse på for at få et godt arbejdsmiljø. Den nye lov er trådt i kraft

mal tjeneste, og som ikke er udlignet ved fritid af tilsvarende længde i den måned, hvori det er udført, godtgøres dog i alle tilfælde med overarbejdspenge inden udløbet af den følgende kalendermåned.

§ 20. Der kan ikke ydes overarbejdspenge til tjenestemænd, for hvem en overskridelse af tjenesten unddrager sig kontrol, samt til andre tjenestemænd, hvis tjeneste helt eller delvis består i at tilrettelægge arbejdet for andre eller i at kontrollere arbejdets udførelse, og som derigennem har indflydelse på arbejdstidens længde og på, at denne udnyttes på rette måde.

Specielle bestemmelser

§ 21. Foranstående bestemmelser kan ved aftale suppleres med særlige regler for tjenestemænd i de enkelte styrelser. Endvidere kan bestemmelserne ved aftale fraviges for tjenestemænd, hvis arbejdsvilkår er af særlig karakter, eller når andre særlige forhold måtte give grundlag herfor. Sådanne aftaler optages i de enkelte styrelser gældende specielle arbejdstidsbestemmelser.

§ 22. Denne aftale gælder ikke for statens lærerpersonale og tjenestemandsansatte sygeplejersker.

Ikrafttrædelse

§ 23. Denne aftale har virkning fra 1. april 1977 og kan opsiges med 3 måneders varsel, dog tidligst til 1. april 1979.

Stk. 2. Samtidig med denne aftales ikrafttræden ophæves aftale af 9. oktober 1974 mellem finansministeren og Statstjenestemændenes Centralorganisation I, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation (tjenestemandsudvalget) og Danmarks Lærerforening.

Lov nr. 681 af 23. december 1975 eller som den i daglig tale hedder »Lov om arbejdsmiljø« trådte i kraft den 1. juli. Men ændrer det hverdagen ude på arbejdspladserne? Sekretær i LO og leder af arbejdsmiljøafdelingen, Bent Nielsen, orienterer.

Selvfølgelig ændres alle regler ikke på denne dato, men en række afgørende bestemmelser skulle gerne være klar til at sætte i kraft. Herefter er det så op til de mange tusinde af tillidsrepræsentanter i forbund og afdelinger samt til sikkerhedsrepræsentanterne ude på arbejdspladserne at virkeliggøre lovens hensigter.

Loven er en rammelov, som kun giver rammerne for, hvordan arbejdsmiljøproblemerne skal løses. Den taler om, hvad målet er, men det er os – fagbevægelsen – der skal presse udviklingen igennem.

Derfor er det vor opfattelse, at hvis ikke fagbevægelsen er aktiv, vil loven ikke være det stykke papir værd, den er skrevet på.

Afgørende forbedring

I arbejdsmiljølovens formålsparagraf står der, at loven tilstræber at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet. Ved gennemlæsning af folketingets bemærkninger til denne formålsparagraf kan man se, at der virkelig er lagt op til en afgørende forbedring af arbejdsmiljøet. Det er meningen, at alle nu skal være i stand til at klare arbejdsmiljøets påvirkninger gennem et helt liv uden at ødelægge helbredet.

Hvor hurtigt ventes det så, at denne reform medfører faktiske

ændringer af forholdene på arbejdspladserne?

Der er selvfølgelig ikke i loven fastsat noget nøjagtigt tidsrum, idet politikerne har overladt til arbejdsmarkedets parter at styre udviklingen.

Fra fagbevægelsens side er vi naturligvis interesseret i, at det går så hurtigt som muligt, men på den anden side må vi realistisk erkende, at de utallige af uacceptable arbejdsmiljøer, der findes, ikke lader sig ændre fra dag til dag.

Selv om der ikke den 1. juli kommer et væld af nye bekendtgørelser, publikationer og vejledninger, er der gennem det sidste år i mange udvalg gjort et stort arbejde på at forbedre en række centrale regler, der skal danne grundlaget for lovens ibrugtagen.

Første skridt

Gennem det nye Arbejdsmiljøråd (tidligere Arbejdsråd) er det, at arbejdsmarkedets parter reelt skal administrere de mange bemyndigelser, der i loven er givet arbejdsministeren. Derfor var dannelsen af det nye arbejdsmiljøråd også det første skridt, der blev taget efter den nye lov.

Hvornår kan de 12 branchesikkerhedsråd forventes?

Arbejdsmiljøproblemerne har vidt forskellig karakter fra branche til branche. I bygge- og anlægssektoren er det vel stadig ulykkesrisikoen, der er det overvejende arbejdsmiljøproblem. I mange brancher i industrien er det fremherskende problem en række skjulte, kemiske farer med langsigtet effekt. De psykiske og trivselsmæssige problemer er ofte de fremtrædende for folk, der arbejder i administrationsområdet. Der er derfor heller ikke alene et enkelt Ar-

bejdsmiljøråd, der skal overskue alle de mangeartede problemer og styre udviklingen alene for alle brancher. I loven er det fastsat, at der skal dannes branchesikkerhedsråd til at deltage i løsningen af den enkelte branches problemer. Arbejdsministeren har nu færdiggjort en bekendtgørelse, hvorefter der skal dannes 12 branchesikkerhedsråd. De overordnede styringsorganer skulle således være klar til at tage fat den 1. juli.

Ændring på vej

Formålsparagraffen i den nye lov siger, ud over det først citerede om arbejdsmiljøets standard, *at loven skal skabe mulighed for, at virksomhederne selv kan løse problemerne med vejledning fra organisationerne og Arbejdstilsynet*. Her er det naturligvis de interne sikkerhedsorganisationer, der skal være de udøvende organer.

Fagbevægelsen har i sit arbejdsmiljøprogram fra LO-kongressen i 1975 kritiseret det grundlag, der i dag arbejdes ud fra i sikkerhedsorganisationerne. På denne baggrund har LO fremført en række krav til ændringer, der kort fortalt skal medvirke til at give sikkerhedsrepræsentanter og arbejdsledere bedre muligheder for at overskue problemerne og udføre de nødvendige ændringer til forbedring af arbejdsmiljøet.

Vi må dog erkende, at det i Dansk Arbejdsgiverforening kræver en ændret mentalitet, før vore valgte sikkerhedsrepræsentanter får den fornødne medindflydelse på arbejdsmiljøet. Revisionsarbejdet er så langt, at vi rent teknisk skulle kunne være færdige til 1. juli. Det afhænger stort set af, om arbejds-giverne, efter overenskomstforhandlingernes afslutning, er klar til at

arbejde positivt med på udviklingen af reglerne.

Nyt hjælpeorgan

Hvornår kan det forventes, at bedriftssundhedstjenester i virksomhederne bliver en realitet?

Bedriftssundhedstjenesten bliver en vigtig konsulentbistand til det arbejde, der skal udføres i virksomhedernes sikkerhedsorganisationer. Da den nye arbejdsmiljølov blev vedtaget i folketinget i 1975, tog politikerne forbehold over for § 13, der bemyndiger arbejdsministeren til at iværksætte regler om bedriftssundhedstjenester på virksomhederne. Et embedsmandsudvalg har siden gennemgået problemet og afgivet en betænkning, hvorefter Arbejdsmiljørådet gennem nogle måneder har beskæftiget sig med dette problem.

Behandlingen af denne sag er desværre så forsinket på grund af en lang og træg forhandling, at folketinget sikkert ikke kan vedtage en lov om bedriftssundhedstjeneste i indeværende samling. Vi har dog fra fagbevægelsen det ønske, at opbygningen af en dansk bedriftssundhedstjeneste påbegyndes i 1978, og at denne opbygning bør ske etapevis og branchevis med prioritet for de mest risikobehæftede brancher.

Arbejdstilsynet

En anden vigtig ting at få afklaret, for at den nye lov kan virke, er Arbejdstilsynets reorganisering og udbygning. Her fik vi allerede for et år siden den nye kredsopdeling på amtsplan. Dette blev af mange opfattet som et skridt i retning af større og dermed fjernere enheder. Hidtil havde man jo haft 2-3 kredse i et amt.

Den praktiske virkning vil dog nok vise sig at blive større selvstyre i lokalområderne, idet de nye amts-

kredse får betydeligt større kompetence og et personale, der spreder sig over alle nødvendige specialer. Man bliver herved mere uafhængige af Direktoratets centrale styring. Rent personalemæssigt er der sket en udvikling i Arbejdstilsynet, selv om det efter Glistruphetzen mod at ansætte folk i det offentlige ikke går så stærkt, som vi kunne ønske. Men målet, at der inden for en 4-års periode skal være sket en sådan oprustning, at alle amter råder over såkaldte Sundhedsteam med alle nødvendige ekspert-grupper, er stadig inden for rækkevidde.

Må presse på

Den nye lov om arbejdsmiljø lægger op til en reformering af arbejdsmiljøet. Men udviklingen kommer ikke i gang af sig selv. Fagbevægelsen må presse på. Dette skal først og fremmest ske i de samarbejdsorganer, der er fastlagt i lovgivningen. Vi skal opretholde aktiviteten i Arbejdsmiljørådet. Vi skal have udvalgt repræsentanter – næsten 100 – til at indgå i de 12 branchesikkerhedsråd, og vi skal først og fremmest have de tusinde af sikkerhedsrepræsentanter til at fungere ude på arbejdspladserne.

Er fagbevægelsen rede til at yde den store indsats, der skal til?

Ser vi først på Arbejdsmiljørådet og branchesikkerhedsrådene, er jeg overbevist om, at vi har rigeligt med kvalificerede tillidsfolk til at varetage opgaverne. På den anden side er der jo på længere sigt tale om et problemfelt, der indeholder mange tekniske, medicinske, psykiske og sociale spørgsmål. Vi må derfor have flere gennem den 4-ugers uddannelse, som LO foreløbig har gennemført for 40 tillidsfolk. Og vi må også hen ad vejen have opbygget en tilstrækkelig konsulentbistand i fagbevægelsen.

Der er tale om et felt, der nok vil komme til at kræve større faglig aktivitet end lønteknikken gjorde i dens opblomstringsperiode. De sikkerhedsrepræsentanter, der skal klare opgaverne ude på arbejdspladserne skulle også være sikret et fornødent grundlag. I løbet af en kort årrække vil alle have gennemgået den obligatoriske uddannelse. Vi skal så blot sikre en bedrifts-sundhedstjeneste og den øvrige fornødne ekspertstøtte, ligesom vi skal sikre det nødvendige arbejdsgrundlag gennem bedre regler for sikkerhedsorganisationernes arbejde.

Økonomisk fordel

Gennem en sådan forbedring af arbejdsmiljøet ville man nemlig ikke alene forbedre helbredstilstanden hos de beskæftigede, men der vil også være store økonomiske fordele at hente.

Det samfundsmæssige produktionstab som følge af sygdom på arbejdspladserne vil blive mindre, og det offentlige vil således få frigjort ressourcer samtidig med, at der vil ske en nedgang i antallet af udstødte fra arbejdsmarkedet.

Det kan således slet ikke betale sig at undvære et godt arbejdsmiljø.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

HUSK!

Stof til bladet skal være redaktionen i hænde senest d. 15. i måneden før.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

M/f Prinsesse Anne-Marie har fået plads til flere biler

Hængedækket er inddelt i otte sektioner, der kan tages i brug efter behov. Når hængedækket ikke benyttes, opnås en frihøjde på 4.05 meter mod hidtil 3.88 meter. Det vil sige, at man ikke længere behøver at afvise lastbiler på grund af problemer med frihøjden.

I forbindelse med ombygningsarbejdet er der sket en modernisering af færgens saloner. Den hidtidige 1. klasses salon er nyindrettet som spisesalon, og den tidligere spisesalon på færgens promenadedæk er ombygget til cafeteria og nymøbleret. Det hidtidige cafeteria agter på promenadedækket bevarer, men vil kun være åbent for servering på de store trafikdage, såsom fredage og søndage samt ved højtiderne. I dette cafeteria er opstillet to farvefjernsyn.

Til ombygningen af M/F »Prinsesse Anne-Marie«, som er foregået på Dannebrog Værft A/S i Århus, har finansudvalget bevilget beskæftigelsesmidler. DSB håber, at der på tilsvarende måde kan skabes mulighed for at indbygge hængedæk i Hurtigrutens anden færge M/F »Prinsesse Elisabeth«. Efter indbygning af hængedæk bliver M/F »Prinsesse Anne-Marie« atter indsat på Hurtigruten Kallundborg-Århus. Det skete lørdag den 21. maj med første afgang kl. 8.00 fra Århus.

Færgens kapacitet er med hængedækkene udvidet med 80 personbilenheder til ialt 185. Dette har længe været tiltrængt, idet der på ruten er en gennemsnitlig belægningsprocent for biler på 74. Overførselstallene for personbiler ventes nu øget ganske væsentligt.

Samtidig med udvidelsen af færgens kapacitet er der i Århus foretaget en omlægning af til- og frakørselsforholdene og en udvidelse af opmarchbanerne.

Indvielse af ny godsterminal i Herning.

Trafikminister Kjeld Olesen åbnede i maj, i Herning den første DSB godsterminal, der er opført med henblik på modultransport.

Terminalen indgår som første led i det landsdækkende system for transport af gods, som DSB har planer om at opbygge i de kommende år.

Systemet opbygges med udgangspunkt i ca. 10 terminaler fordelt over hele landet, og det lægger op til et smidigt samarbejde mellem tog og lastbiler. Princippet er dette:

En lastbil henter godset hos kunden. Den kører til en DSB terminal, hvor det læsses på et godstog. Toget kører til en anden terminal, hvor godset igen læsses på lastbil, som kører ud til modtageren.

På terminalerne bliver der mekanisk omladning af godset.

Terminalen i Herning skal fungere som et pilotprojekt, hvor der skal indhentes erfaringer og foretages nødvendige justeringer, inden de næste terminaler opføres. Det er endnu ikke afgjort, hvor de skal placeres.

Modultransport vil sige, at man forsender alt gods der egner sig til det, i særlige transportmoduler som DSB har udviklet til formålet. Undersøgelser har vist, at en meget væsentlig del af de nuværende godssendinger kan transporteres i moduler, både hvad angår stykgods og hele sendinger.

400 km/t med tog – *under jorden?*

10

P

assagererne, der står her på *Seven Sisters* t-banestation i London, opholder sig i højhastighedstogets prøvechamber. For væsentlige designprincipper, der nu indgår i *British Rails* højhastighedsprojekt, blev først anvendt her på Victoria-linien.

Større fart er jo ikke bare noget med flere hk i lokomotiverne og bedre sikkerhedsanlæg.

Det rullende materiels vægt og form samt sporets fald og stigning er vigtige faktorer – specielt omkostningsmæssigt.

F.eks. lægges nye t-banespor, der fører bort fra stationer, i nedadgående vinkel, medens spor, der fører ind til stationer, lægges i opadgående vinkel. Derved spares energi under acceleration/opbremsning.

Dette princip er med i ingeniørernes beregninger for højhastighedstogprojekterne.

BR er kommet så langt med disse projekter, at der til næste år ventes at være 60 højhastighedstog på hovedlinierne.

Det er første del af projekterne.

Toget har to 2250 hk dieselelektriske lokomotiver – et i hver ende – og syv af de nyeste og mest komfortable passagervogne.

Farten bestemmes af BR's ønske om at kunne benytte eksisterende spor og signalanlæg, så højeste marchfart bliver 200 km/t.

Togets vægt er kun 379 t i modsætning til hidtidige tilsvarende tog med samme kraftudvikling, der vejer 466 t. Også vægtreduktionen er resultat af et moderne t-banepincip – for det var på t-banen, ingeniørerne først anvendte aluminiumslegeringer i stedet for stål til det rullende materiel og i øvrigt bestræbte sig for at bygge *letvægtstog*.

Væsentlige designprincipper fra Londons tunnelbaner – billedet herover er fra *Seven Sisters* station – indgår i de engelske højhastighedsprojekter. Der er både økonomi- og miljøfordele ved at anlægge højhastighedslinier som t-baner.

Energibesparelsen alene ved letvægtskonstruktionen er særdeles betydelig: På t-banen har ca. 25% reduktion af togets fysiske masse medført 15% energibesparelse.

Det mest usædvanlige er, at BR's ingeniører arbejder med muligheden for at anlægge de virkelig hurtige passagertog – d.v.s. hastigheder på 400 km/t eller mere – i tunneler.

Der er både tekniske og miljømæssige grunde hertil.

Pladsen på jordoverfladen bliver stadig »mindre« og dyrere i vor tids tæt befolkede lande. Dertil kommer stadig forbedrede tunneludboringsmetoder. Der er ganske enkelt gode chancer for, at det bliver *billigere og miljøvenligere* at lægge disse mere fremtidsbetonede højhastighedstog under jordoverfladen end på den, mener ingeniørerne.

Fremdriften af højhastighedstog i en underjordisk tunnel vil selvfølgelig skabe kraftig luftmodstand foran toget. Det vil direkte øge energiforbruget.

Dette problem har to løsninger:

Lufttætheden i tunnelen kan spredes ved delvis at tømme luften ud. Selv når luftudsugningsanlæggets eget energiforbrug medregnes, er metoden stadig lovende, siger ingeniørerne.

Den anden metode er at føre luft »muren« bagud fra togets forparti. Samtidig er der mulighed for ligefrem at udnytte den sammenpressede luft foran toget: Ved hjælp af et ventilsystem kunne luft »muren« medvirke til at bremse toget ved stationerne i forbindelse med det stigende sporniveau. Derved indvindes en del af den energi, der bruges til acceleration og marchfart.

Lokomotivernes brændstof gennemgår en separat udvikling.

Det »batteridrevne« lokomotiv er mest nærliggende, ifølge BR's teknikere. De har allerede konstrueret et batteri, der bruger flydende svovl og flydende natrium ved 350° celsius adskilt af en massiv elektrolyt i form af et rør eller en skive af keramisk materiale.

Svovl/natriumbatteriet som trækraft ventes at blive taget i brug hos BR om tre år.

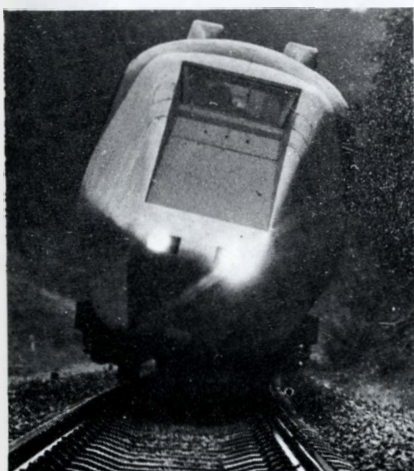
Derimod er ingeniørerne blevet skeptiske overfor gasturbinemotoren. Det får indflydelse på højhastighedsprojekterne.

Ifølge planerne skal såkaldte *avancerede passagertog* (apt) efterhånden afløse de ovennævnte højhastighedstog på hovedlinier.

De tre første elektriske apt ind sættes i driften fra London til Glasgow (Skotland) til næste år – men de får *ikke* gasturbineloko. Ringe brændstoføkonomi og tvivlsom driftssikkerhed har rokket ved BR-folkenes tillid til gasturbine-trækraften. De har dog ikke ganske afskrevet den i fremtiden.

De første 7-vogns apt får sædvanlige elektriske eller diesel-elektriske motorer og geares til 240 km/t topfart – første og sidste vogn bliver motorvogne.

Togets luftaffjedring får det til at »hælde« i ikke-opbyggede kurver, så de ombordværende slipper for ubehagelig påvirkning af centrifugalkraften (se billedet nederst).

Det avancerede passagertog har luftaffjedring, der får toget til at hælde i ikke-skrånende kurver – så mærker ombordværende ikke meget til centrifugalkraften.

UDLANDET I GLIMT

●*Hong Kong* er nu imellem de storbyer, der har besluttet at bygge t-baner. Både tunneludborings- og »grøfte«gravningsmetoderne anvendes. Blandt tilbudsgiverne var ingeniørfirmaer i England, Frankrig, Italien, Japan, Tyskland samt fra Skandinavien: førende t-banestation, Sverige.

●*Pakistans* videnskabelige og industrielle forskningsinstitut eksperimenterer med *flydende naturgas* som brændstof til lokomotiver.

Målet er at nedskære Pakistans store, kostbare diesel- og brændselsolieimport. Instituttet har beregnet, at et anlæg, der kan producere 1200 t flydende naturgas dagligt, er nok til at dække de pakistanske jernbaners totale energibehov.

●*Kanadas* jernbaner har nærmest en fransk-revolutionær holdning til datastyring: Den er det eneste saggørende!

»Kun moderne computer-teknologi kan give vore kunder den rette effektivitet, betjening og information«, sagde banernes vicechef, *W.D. Piggott* ved igangsættelsen af det nyeste storanlæg. Det planlægger driften og fordeler det rullende materiel som led i de kanadiske baners allerede omfattende (måske verdens mest avancerede) kontrolsystem. Anlægget holder elektronisk »øje« og regnskab med 125.000 vogne, 2800 lokomotiver og 20.000 containere.

●Medens verdens atomkrafteksperter gør deres arbejde færdigt – d.v.s. udvikler den *ikke-forurenende* fusionsmetode i stedet for den nuværende fissionsmetode – oplever kulproducerende lande et stort opsving i efterspørgslen på de sorte, energigivende klumper.

Australien er et typisk eksempel: Landets kuleksport er for tiden større end nogen anden australsk eksportvare. Det har medført stærkt stigende indtægt for Australiens jernbaner. Alene *Queensland*-ruternes kullaster giver nu bangerne årligt en fragtindtægt på kr. 324 millioner.

●I *Spanien* siger de indfødte ikke »mañana« – *i morgen* – eller »betænkning!« »kommission!« til alle store projekter. F.eks. er Madrids t-baner ved at blive udvidet med 28 km, hvorefter – i 1980 – den spanske hovedstads samlede t-banestørrelse er 130 km.

Fra medlemskredsen

Landsoplysningsudvalgets studierejse

12

Vi mødtes på Hovedbanegården spor 5, med højt humør og i strålende solskin. I Hamburg stødte deltagerne fra vestområdet til, og vi var nu 54 deltagere der i samlet folk rejste videre mod Mannheim.

Ved ankomsten traf vi til vores store glæde, nogle af de venner vi havde fået ved vort besøg i Zürich hos BBC sidste år. Hr. Schultz og Hr. Wigan, der sammen med Hr. Teich og Fru Hafner, havde stået for arrangementet som vi nu skulle starte på, viste os hen til 2 busser, der kørte os til vort hovedkvarter de kommende 4 dage, Hotel Wartburg, der iøvrigt var i højeste klasse.

Inden vi gik til ro, fik vi en »slummerdrik«, og hilste på vore nye værter fra BBC-Mannheim. Efter et kort fornøjelig samvær gik vi trætte til køjs.

Tirsdag den 10. maj kl. 8,30 holdt busserne klar til at køre os ud til BBC-Mannheims hovedvirksomhed, her blev vi budt velkommen af hr. Kocher der er leder af baneafdelingen ved BBC. Derefter fortalte hr. W. Teich om de lokomotiver, til både rangering og togfremførelse, som BBC fremstiller, i særlig grad blev en ny type loko DE 2500, som af Henchel og BBC var udlånt til prøvekørsel hos DB omtalt. Foredraget blev ledsaget af lysbilleder og film.

Efter besøget kørte vi videre til Heidelberg, hvor vi besøgte den berømte slotsruin, og det siges, Verdens største vintønde. Vi besøgte slottet, og endte i vinkælderen hvor der var smagsprøve på den lokale vin. Fra Heidelberg fortsatte vi til »Burg Hirschhorn« der er højt beliggende med en pragtfuld udsigt til floden Neckar. På »Burg Hirschhorn«, der er Hotel og Restauration, og hvor BBC-Mannheim holder interne kurser, fik vi en dejlig middag.

Efter et par timers ophold kørte vi videre til BBCs fabrik i Eberbach, det var i bogstaveligste forstand en småtingsafdeling, idet man producerede komponenter så små, at man dårligt kunne se dem med det blotte øje. Blandt andet fremstilles her dele til DSB litra MR, samt bitte små printplader. Det var virkelig interessant at opleve at se disse »småting« blive til.

Efter besøget kørte vi tilbage til Mannheim, hvor vi efter et lille ophold på hotellet var BBCs gæster ved en middag i restaurant »Eichbaum-Stammhaus«.

Onsdag den 11. maj var der busafgang fra Hotellet, så vi kunne nå særtog 31733 kl. 8,00, toget bestod af 2 nye loko DE 2500, som tidligere er omtalt, samt 2 vogne. Første bestemmelsessted var Karlsruhe, hvor vi besøgte DBs centralværksted. Her fik vi først et lille foredrag om værkstedets historie og opdeling. Det var udelukkende personvogne man beskæftigede sig med her, reparationer af beskadigede vogne, samt bygning af nye, lige fra trucken til den færdige vogn.

Særtog 21733 holdt igen klar til at køre os til Mainz, hvor vi spiste middag på Hotel Eden vis avis Banegården. Der blev efter middagen mulighed for en lille spadsertur i byen på ca. 1 ½ time.

Vort særtog kørte fra Mainz mod Rüdeshheim kl. 16,05, ved ankomsten var der 2 busser der kørte os til Geisenheim for besigtigelse af en vinkælder, efter omvisningen fik vi 5 smagsprøver på forskellige vine, samt et gribende foredrag om vin af direktør Kjær fra NBB i København.

Vi tog nu retur til Rüdeshheim, hvor middagen ventede i restaurant »Lindenwirt«, i den berømte Droselgasse. Her var liv og glade dage, med levende musik, sang og dans for alle aldersklasser.

Kl. 23,00 måtte vi desværre tage afsked med Rüdeshheim, særtog 21735 holdt klar, for at køre os tilbage til Mannheim. I toget spillede højtalerne, som på vor tidlige rejser, lystig musik og imedens blev der uddelt læskedrikke. Med sang og musik rullede vi ind på Mannheim Banegård kl. 0,14. Og den »officielle« del af turen var forbi.

Torsdag den 12. maj kunne vi sove længe, der var morgenmad til kl. 9,00. Vi havde dagen til egen rådighed, og brugte den til indkøb og sightseeing. Kl. 19,00 mødtes vi i restaurant »Amicitia«, beliggende ved Louisepark der benyttes som udstillingsområde for gartnere, og hvor Mannheims TV-tårn med roterende restaurant er beliggende. Vi spiste »afskedsmiddag«, og en ihærdig vært sørgede for at vi ikke kom til at kede os.

Fredag den 13. maj blev vi vækket kl. 5,30, for at nå toget fra Mannheim kl. 7,13. Vi skiftede til »Italia« i Frankfurt og tog i Hamburg afsked med vennerne fra vest.

Efter en lang rejse ankom vi til København præcis kl. 10,55, med en god tur, og mange oplevelser rigere.

Tak til Regnar og Jørn, samt folkene fra NBB for det fine arrangement.

Jørgen og Knud

Solidaritet

I foråret blev dette ord meget benyttet og alle kan se, hvor vigtigt det er man forstår betydningen af ordet. Medlemmer af typografernes fagforening og ligeledes smedene hos B & W forstod, men hvordan ligger det med medlemmerne af D.L.F.?

I D.L.F. har der altid være solidaritet og sammenhold, men nu ser det desværre ud til, at disse tider er forbi, så her kan vi lære af andre.

DSB rationaliserer – mange af vore kolleger har mærket det på deres egen krop, og vi har nok ikke set slutningen endnu. Hidtil har denne rationalisering foregået på en

måde, som vi kun nødtvunget har måtte tage til efterretning.

Ved køreplansskiftet den 22. maj 1977 har der derimod været en »rationalisering«, helt absurd ved hjælp af en afdeling af D.L.F.s medlemmer.

Afdelingens medlemmer har påtaget sig en tjeneste på 13 timer 22 min., og på onsdage 13 timer 32 min., plus en kørsel på 626 km på en dag for at DSB kan spare. Dette har betydet for en anden afdeling af D.L.F., at 6 mand måtte ud af tur, og omskoles til andre arbejdsopgaver. Når man nærmer sig de 60 år og har forrettet tjeneste i samme tur over en lang årrække, er det en meget uønsket situation at komme i.

DSBs ledelse har erkendt at tjenesten er i strid med tjenestetidsreglerne, vores hovedbestyrelse har henstillet til afdelingen ikke at godkende den, men dette sidde overhørig, på bekostning af kolleger i en anden afdeling af D.L.F. kan DSB reelt spare 1 á 2 mand.

Af ovenstående ses, at solidaritet imellem kolleger overfor DSBs rationaliseringsplaner ikke kendes af alle medlemmer af D.L.F., og dette er en meget kedelig udvikling, da vi i de kommende år vil få brug for at alle 2000 lokomotivmænd står fast sammen, da der fra mange sider bliver forsøgt at klemme os.

Erik Thorsen, Ar.

HANS HANSEN

Hans Hansen blev så gruelig berømt fordi han for nogle måneder siden fik næsten hver eneste familien Hansen i Danmark til at interessere sig for en arbejderfamilie. Ellers er det mest tandlæger og transvestitter og politikommissærer der bliver hovedpersoner i tv. Hans Hansen gjorde en arbejdsløs murer til hovedpersonen. Det var i tv-serien »John, Alice, Peter, Susanne og lille Verner«. Hans Hansen lavede sin tv-serie sammen med instruktøren Hans Kristensen. De havde før lavet film sammen. Næmlich om Vesterbrocharlatanen Per. Og til september kommer der en ny Per-film af de to Hans'ere. Den hedder »Blind Makker«. Som sædvanlig med Ole Ernst i hovedrollen. Hans Hansen har også udgivet en bog om Per. Den hedder ligeud »Per«.

Hans Hansens berømmelse hidrører fra filmarbejdet med Hans Kristensen. »Vi supplerer hinandens mangler godt«, siger Hans Hansen om samarbejdet med Hans Kristensen. Men før den tid havde Hans Hansen et varieret, anerkendt og en halv snes år gammelt forfatterskab bag sig.

Det begyndte med smånoveller i Valbybladet. Senere noveller i Politikens Magasinet og i det eksklusive tidsskrift »Hvedekorn«. Hans Hansens debut havde også en eksperimenterende karakter. Det var novellesamlingen »Lyd« fra 1965. Siden da kom radiospil, spændende og meningsfyldte ungdomsromaner. Og børnedramatik. Bl. a. den navnkundige »Bim bam busse«, som Banden drev om med på skolerne. Til nogle borgerlige skole- og forældre-folks forargelse.

Hans Hansen kender skolelivet på første hånd. Indtil for et år siden, da han forsøgte helt at leve af at skrive, har han været lærer, senest i Frederiksværk hvor han bor.

Hans Hansen, der er typografsøn og vokset op på Frederiksberg, begyndte som eksperimentator. Men i dag er hans erklærede mål som forfatter at skrive noget der er væsentligt for og som kan læses eller ses af flest mulige mennesker.

Unger på jobbet

Svend kiggede skævt til de to unger med båndoptageren.

»Hvorfor sidder I ikke henne i skolen og bestiller noget?« spurgte han.

Styrestængerne skulle passes, så rundjernene ikke hobede sig op nede for enden af transportbåndet. De skulle vippe af med jævne mellemrum. Det var hans arbejde at holde øje med viseren på vægtskalaen, og så vippe når vægten passede – det var ikke hans arbejde at snakke med skolebørn. Og så de der småstørrelser. Femte klasse havde de sagt – vi kommer fra Centralskolens femte klasse.

»Vi har orientering«, sagde drengen. »Vi skal finde ud af, hvordan det er at arbejde her i byen – det er meget skægt. Og vi har en hel dag til det. Skemaet er lavet om, og så har vi en hel dag.«

»Jeg vender lige båndet«, sagde pigen. Hun trykkede på en knap, kassetten sprang i vejret, og hun holdt den op mod loftslyset og kiggede på de små spoler. »Vi har næsten en halv time«, sagde hun.

»Hvad laver jeres lærer så?« spurgte Svend. »Når I tosser rundt i byen, hvad laver han så?«

»Han sidder hjemme på skolen«, sagde pigen. »Nu kan du godt spørge om noget mere«. Hun puffede til drengen. »Båndet kører«.

Sidder hjemme på skolen! Ja, hvorfor ikke – man hørte jo så meget. Ungerne ud i byen og forstyrre erhvervslivet, og så ind på lærerværelset med en kande kaffe – eller et par bajere.

»Sidder han så bare og drikker kaffe?«

»Han laver opgaver«, sagde drengen. »Og så duplikerer han, det vi skal bruge – og alt sådan noget«.

Ja, ja, – de blev nok klogere. Det var sgu en loppetjans. Vægtviseren gled ind i det røde felt, og han trak

styrestængen bagud. Transportbåndets stålgribere vippede, og rundjernene røg med et voldsomt spektakel over på samlebordet, hvor de automatisk blev bundtet.

»Får du ikke ondt i knolden?« råbte pigen. Svend rystede på hovedet.

»Det er da en værre larm – tror du ikke, du får dårlige ører?«

Han kunne ikke forstå, at ledelsen lukkede dem ind. En fabrik er en fabrik – det er jo ikke nogen legeplads. Og der kom flere og flere af dem. Der havde også været en børnehave herude. Det var næsten for morsomt. De havde diskuteret det med tillidsmanden, men han sagde, at sådan skulle det være – kontakten mellem skolen og erhvervslivet. Man kunne simpelt hen ikke lukke af for det. – Så blæse være med staveordene og den lille tabel.

Årh, for Satan! Tarmslyng! – Han trykkede på stopknappen næsten i samme sekund som den rødglødende stålorm røg ud af transporten og filtrede sammen på betongulvet. Manden på løbehjulet kom styrtende dernede med klipptangen. Det var ren rutine og ikke noget at irriteres over – det måtte være de der unger.

»Det er da skide farligt«, sagde drengen. »Hvis han nu havde kørt lige ved siden af og havde fået det hele over sig«.

Svend vendte sig om mod ungerne og rystede på hovedet.

»Han ved, hvor han skal køre. – Og nu har jeg altså ikke tid til snakke mere«. – Han havde ikke spor imod børn, men de hørte sgu ikke hjemme på en arbejdsplads – der kunne de tidsnok komme! Deres egen gik kun i første klasse, og den lille var i dagpleje. Der var ikke noget i vejen med børn, dem kunne man ikke undvære. »Vi skal bare

spørge om én ting til«, sagde pigen. »Er du socialdemokrat eller kunne du tænke dig at stemme på ham der Glistrup«.

Svend bed sig i underlæben. Det var næsten for groft.

»Det er privat«, sagde han. »Det render man ikke og snakker om – det kan I godt hilse og sige oppe på skolen. Det er helt privat!«

»Det er et spørgsmål, vi selv har fundet på«, sagde drengen. »Der kunne da ikke ske noget ved at fortælle det. Hvis du stemmer på ham Glistrup ...

»Privat!« sagde Svend og trykkede på startknappen. Manden dernede havde fået tarmslynget fri, og transportbåndet gik buldrende igang. Han syntes pludselig at lyden var meget kraftigere, end den plejede. Selvfølgelig kunne man få ondt i knolden. Han vendte sig mod børnene, men de var væk. De gik et stykke henne af løbebroen. Pigen holdt båndoptageren op til øret og nikkede til drengen. Så forsvandt de ned ad en trappe.

I kantinen sad han sammen med Birger og Orla.

»Har I også haft unger rendende?« spurgte han.

Birger nikkede med en halv bøf i munden. »De er ret kvikke«, sagde han. »Når man tænker på alderen. De spørger ret kvikt. – Bare det at de tør vade ind, det var sgu ikke gået, da jeg gik i skole. Ud og snakke med vildtfremmede mennesker! De fleste af os havde rystet i bukserne af skræk«.

»Du tror da ikke, at de selv finder på de spørgsmål – det er da lærerne. Helt tilrettelagt du. «Svend snakkede, medens han baksede med et stykke mellemlægspapir, som ikke ville slippe remouladen. Lene sagde også, at det var en uskik med remoulade på rullepølse, men han havde en svaghed for remoulade.

Gult stads! sagde hun. Det ødelægger smagsløgene. – Sådan var der jo så meget. Smag og behag. Orla var den ældste af de tre – gammel rotter på værket med jubilæum og det hele.

»Vi slipper til alt held for dem nede ved ovnen«, sagde han. »Men det ender vel med, at de laver sikkerhedsdragter i børnestørrelse. Og så skal vi vel mindst lade en af dem ryge ind med skrottet, før vi får fred«.

»Er I ikke lidt reaktionære!« Birger åbnede sit BT og fiskede siderne med søndagssporten frem. »Jeg forstår sgu ikke Stoke«, sagde han. »Det er den mest håbløse klub at tippe – den ene lørdag banker de Liverpool og den næste render de og falder over deres egne ben mod Arsenal. Det er jo umuligt! – Jeg tror, de unger selv finder ud af, hvad de vil spørge om. Det lyder da sådan. De lærer jo noget om de ting«.

»Ved du hvad de spurgte mig om?« Svend bankede med en pegefinger på Birgers BT, lige i maven på en stripmodel som så helt vanskabt ud når man så hende på hovedet. »Om jeg kunne finde på at stemme på ham der Glistrup«.

Birger grinede.

»De har sgu luret dig mand – man kan se på folk, når de slutter sig til de reaktionære. Femkroner i øjnene og galde ved mundvigen – den er go' nok Svend«.

»Årh, hold da kæft – du tror da ikke, at det er noget, de selv finder på!«

»Hvorfor ikke? De ser da TV-avis. Mange arbejdere støtter Glistrup! – Tror du ikke, de kan have hørt det i TV? Det er da et meget fornuftigt spørgsmål at stille her«.

»Du tror måske ikke, der er lærere, som er Fremskridtsfolk?« brød

Orla ind.

»Der er idioter allevegne!« sagde Birger. »Alt for mange«.

Samtalen irriterede Svend. Og remouladen var smurt over på ost. Ost med remoulade var noget svineri.

»Man kan ikke diskutere skole med folk, som ikke selv har børn«. Sagde han definitivt. Birger var ungtkarl og kunne sagtens sidde og skvadre op. Det var noget andet, når man først selv havde unger i pølsemaskinen.

Jeg siger bare, at skolen er sgu ikke, hvad den har været«, sagde Orla, rejste sig og gik.

Birger foldede sit BT sammen og daskede Svend på skulderen med det.

»Børn eller ikke børn – du aner jo ikke noget om skolen mand. Hvornår har du sidst været derhenne? Du ved jo ikke en skid. Du hører bare på, hvad folk siger – og Erhard der sidder og råber op i TV, fordi han er helt multinational i hovedet. Hvornår har du sidst været derhenne?«

»Ja – hva fanden – jeg har en enkelt i første klasse. Det kan der vel ikke være så mange ben i – der er i hvert fald ikke noget galt med ungen ...«

»Jeg taler ikke om din unge – jeg taler om skolen, lærerne. Hvad ved du om dem? Har du hørt deres sidste forslag?«

Svend rystede på hovedet.

»De har foreslået at bytte arbejde med os – ikke allesammen – men nogen af de unge. De vil herved på værket i en måned, og så kan nogen af os komme op og tage os af ungerne«.

»Årh, hold da op – hvordan tror du, de skulle klare sig her?«

Birger daskede ham igen med BT.

»Og hvordan tror du, vi skulle

klare os på skolen. – Mon ikke det er lettere at sætte sig ind i tre styrestænger og et par knapper end i femogtyve unger!« Så smed han avisen på bordet.

»Du kan kigge i den, hvis du har lyst«. Og gik.

Birger var håbløs – men en flink fyr. Og en god arbejder. – Men som om det drejede sig om styrestængerne og knapperne. Han vidste det jo også godt. Var bare provokerende. Det var ligesom når han talte om fagforening. Og dengang der ikke var nok der stemte om medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen. Han var gået helt fra den og havde kæftet op om, hvor sløve de var – og hvordan fanden nogen ting skulle blive bedre, når de ikke kunne få fingeren ud. Han hidsede sig op og så rødt. Det var det sædvanlige. Og så kunne han bare slynge sådan noget ud med styrestængerne og knapperne, selv om han udmærket vidste, at der var meget andet. Hele miljøet. Klare sig sammen med de andre. – Det var sgu ikke noget for lærere.

Han gloede på avisforsiden: HUND KASTRERET AF NABO – CD TRUER ANKER – Og en nøgen mand med sribet slips og en høj hat foran skridtet. Uden hænder. Hatten hænger på knagen – værs'go – at gæt! – SPAREFORLIGET SLÅR REVNER. Ja, ja – der er ikke det, der ikke slår revner. Og alligevel sætter man børn i verden! Forhåbentlig bliver de klogere end én selv. – Men vel for pokker ikke af at rende rundt med båndoptagere og kladdehefte! – Det var vel de færreste af dem, der skulle være bladsmørere.

Og lærere på værket! – Det var jo ikke Kina!

Om aftenen snakkede han med Lene om det med ungerne og båndoptageren og Birger. Også selv om

han vidste, at han skulle have holdt sin mund – for hun gav selvfølgelig Birger ret.

»Ved du i grunden selv, hvortit du laver vrøvl over det arbejde du har?« spurgte hun. »Ved du, hvor mange ting du brokker dig over, hvor meget du synes er håbløst?«

– Tror du ikke, det er meget godt, at skolen sender børnene ud for at kigge på tingene? I kan da ikke have nogen gavn af at gå og skjule jer«.

Han nærrede sig for at sige noget om staveord og den lille tabel, for så havde hun bare rystet på hovedet. Deres egen var jo smadder glad for at gå i skole. Og man brød sig jo heller ikke om at føle sig som en forstokket halvtredsårig – når man kun er tredive.

Men han sagde noget om disciplinen og lærerne.

»Jeg ville nødtigt sidde med femogtyve unger ad gangen«, sagde hun. »Og så oven i købet skulle lære dem noget«. Men selvfølgelig var der også dårlige lærere, det vidste hun godt. Der var jo også sløve bananer nede på værket – som han selv plejede at sige.

»Ja, men dem kan man sgu da få ud«, sagde han. »I skolen bliver de jo bare hængende – de har det i hvert fald for godt«.

Og så rystede hun alligevel på hovedet. »Det er noget pjat, at skolen altid skal høre for de dårlige sieder. Jeg synes i hvert fald, de laver meget godt. – Og så kan du tage og gå med til forældremøde på torsdag – du er jo på dagtur, og du var ikke med sidste gang«.

Og så lå han uden at kunne falde i søvn. Selvfølgelig ville han gå med til forældremøde, det var ikke det. Men han var sur over det med Glistrup – og Birger. Han stemte sgu ikke på Glistrup. Det var urimeligt at komme og stikke ham sådan noget i næsen. Og det var garanteret

ikke noget, de unger selv havde fundet på. Og hvis de skulle sidde deroppe på skolen og være bedrevidende – og så oven i købet bilde ungerne ind . . .

Orla genoptog diskussionen den næste dag i kantinen.

»Min yngste gik ud af niende sidste år, og der var flere i den klasse, der hverken kunne læse eller regne . . .«

»Mon det var så galt«, sagde Birger.

»Galt! – Hvis du havde hørt nogle af de forældre – du læser vel også aviser«.

»Jo tak, den ene dag det ene, og den næste dag det stik modsatte – jeg synes ikke ligefrem man bliver klogere af det«.

»Men de har sgu nok ret!«

»I hvad?«

»Ja – kritikken, for fanden – de har nok ret!«

»Det er klart, at det ikke var, som dengang du gik i skole«, sagde Birger. »Men det er nok en fordel«.

»Mon dog!« Det var det sidste Orla sagde. »Mon dog!«

Og det tyggede Svend på, da han torsdag aften sad oppe på skolen. At diskussionerne aldrig blev færdige. At der altid bare kunne lukkes af med en eller anden personlig antagelse. Man vidste for lidt om hinanden, for lidt om næsten al ting. Men man brugte sjældent tid til at finde ud af, hvor lidt man vidste. Og om det var det rigtige, man vidste. Alting gik så helvedes hurtigt, og det var lettest bare at have nogle enkle meninger om tingene. Og så måske skifte dem ud engang imellem, hvis alt for mange syntes, at man var tosset, lidt til en side. Men det der med at få snakket noget grundigt igennem, det var ikke rigtigt på mode. I virkeligheden var de fleste ret så dårlige til at snakke med. Man havde nogle hurtige be-

mærkninger, og så slut med det.

Og det var det samme på forældremødet. De sad i en stor kreds på lærerværelset. Læreren sagde noget om, at det sikkert var godt at sidde sådan, så alle kunne se alle. Så var det lettere at få snakken igang. Men det var pokker!

Og så opdagede Svend, hvor få af forældrene han kendte. Der var flere fra værket, men kun et par stykker han kendte ved navn. Og så var der mindst en snes hoveder, som han aldrig havde set før.

Og der blev sagt noget om den nye skolelov.

Og pludselig var der et ord, han hæftede sig ved. Det kom igen flere gange. Og pludselig syntes han, at det lød forkert. FOLKESKOLEN!

Han havde selvfølgelig hørt det masser af gange – og læst det på tryk.

Men han kom til at tænke på Birger. – Det lød jo helt kinesisk. – FOLKESKOLEN! – Men det var selvfølgelig pæredansk og et helt

almindeligt ord.

Og så hørte han i lang tid slet ikke, hvad der blev sagt, fordi han sad og vendte og drejede det ord. Det var ikke noget han plejede. For ord var ord, og man vidste jo, hvad de betød. Men det her ord var kommet skævt ind i maskineriet, og han tænkte på en helt skæv måde. Et ord betød noget, det var klart. Folkeskolen betød den skole, hvor næsten alle børn gik. Den skole der lå i kommunen og som man betalte til i skat, og som de snakkede om på byrådsmøderne, og som kostede en masse penge.

Men FOLKE! – Folkets skole – en skole som folket beskæftigede sig med, var optaget af...

Arh! – Han lukkede af for tanker og op for ørerne.

»... når de køber mælk – så springer de store over – det må da være lærerne, som skal holde orden på det«.

Det var en af mødrene, som talte.

»Ja«, sagde den unge lærerinde.

»Det er et problem – vi ved det godt. Men der er tre lærere ude i frikvarteret og femhundrede børn – det er jo ikke let at være alle steder«.

Der var en underlig fremmedhed kredsen rundt. Man havde nogle børn, der gik i skole sammen, mange timer hver uge, og de skulle gøre det i mange år. Men man kendte ikke hinanden, og man snakkede ikke sammen. Man sad bare der i rundkredsen og så lidt ned i gulvet, lidt til siden, rømmede sig og flyttede lidt på fødderne.

Og så fortsatte den utilfredse mor.

»... der er jo så mange lærere – kunne de ikke bare være nogle flere til at se efter?« »Det er jo frokostpause«, sagde lærerinden.

Det måtte dem fra værket kunne forstå, tænkte Svend. De ville garantere have fred i deres frokostpause. Garanteret!

Men skrot og børn – der var jo forskel. – Arbejde er jo mange ting. Han kunne slet ikke forestille sig, hvordan det var at arbejde på en skole. Arbejde! Det var næsten som om ordet ikke passede. Men hvad skulle man så sige?

Man skulle vide noget mere om hinanden. Interessere sig lidt mere...

Han rømmede sig.

»De store kunne vel også bare tage hensyn«, sagde han. »Til de små – det ved de vel, at man skal. Hjemme fra. – Det er jo en folkeskole – altså sådan for alle, mener jeg...«

Det kom helt bag på ham, at han sagde det. – Men han var glad for det. Det kunne han mærke. Glad og tilfreds.

Der var gået hul på et eller andet. Lukket op for noget.

Måske var det slet ikke så tosset med de unger på jobbet!

Nyt udstillingsudvalg for arbejderbevægelsens organisationer

18

I forbindelse med LO's kulturkonference i fjor blev der sammensat en omfattende udstilling, hvor en række af arbejderbevægelsens organisationer, ved konferencen på LO-skolen, viste deres indsats og orienterede om deres formål – og virksomhed.

Dette gav inspiration til, at en række af organisationerne gik igang med at få etableret et nærmere samarbejde omkring en fælles udstillingsvirksomhed, og der blev dannet et nyt Arbejderbevægelsens Udstillingsudvalg.

Udvalgets første resultat i form af en fælles-udstilling med titlen »Arbejderbevægelsen i samfundet« blev en realitet i dette forår, og er nu på vej landet rundt som et visuelt indslag ved konferencer, stævner og kongresser i arbejderbevægelsens organisationer.

Omfattende

Fællesudstillingen omfatter 16 sektioner, der tilsammen dækker

virksomheden i arbejderbevægelsens politiske, faglige og kooperative organisationer og virksomheder. Hver sektion består af 6 plancher, og de ialt 96 plancher giver, i form af fotostater og tekst, et omfattende rids af arbejderbevægelsens organisationer, deres formål og de mange resultater, der er opnået gennem årene.

Udstillingsudvalget har sekretariat i Forlaget Fremad og lagerplads i Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv. Gennem tilskud fra de medvirkende organisationer er der skabt basis for, at udstillingen gratis kan benyttes af interesserede organisationer, skoler m.v., mod at betale fragtomkostningerne.

Uvidenhed

– Der er en forbløffende uvidenhed om, hvad arbejderbevægelsen vil, hvilke mål bevægelsen har, og hvilke veje den vil gå, sagde AOF's forretningsfører, Ole Vernerlund, ved udstillingens præsentation i

Folkets Hus, København, i forbindelse med 1. maj-arrangementerne i hovedstaden.

– Ingen kan være sig selv nok, heller ikke inden for arbejderbevægelsen. Derfor er udstillingsudvalgets etablering og denne første fælles-udstilling en »helhedsløsning« på vort fælles udstillings-behov og samtidig et håndgribeligt udtryk for samhørigheden i vor bevægelse, sagde Ole Vernerlund.

Hvem er med?

De organisationer, der deltager i udstillingen og samarbejdet herom, er: LO, AOF, Det kooperative Fællesforbund, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Socialdemokratiet, DSU, DUI – Leg og Virke, Arbejdernes Radio- og Fjernsynsforbund, ASF-Dansk Folkehjælp, Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Arbejdernes Landsbank, ALKA, A-pressen og forlaget Fremad.

p.s.

PERSONALIA

Forfremmet til lokomotivfører (18. lrm.)
pr. 1/5-1977/Lokomotivfører (17. lrm.)
R. Heinel, Ddt Es i Ddt Es

Forfremmet til elektrofører (13. lrm.)
pr. 1/5-1977
Elektrofører (10. lrm.)
A. L. Hansen, Ddt Kh i Ddt Kh

Forfremmet til lokomotivfører (15. lrm.)
pr. 1/5-1977
Lokomotivfører (13. lrm.)
E. A. Hansen, Ddt Gb i Ddt Gb

Forfremmet til lokomotivfører (17. lrm.)
pr. 1/5-1977
Lokomotivfører (13. lrm.)
P. H. D. Jacobsen, Ddt Næ i Ddt Rf
Lokomotivfører (13. lrm.)
B. Sørensen, Ddt Gb i Ddt Gb

Forflyttet 1/5-1977
Lokomotivassistent (8. lrm.)
E. Svendsen, Ddt Hg til Ddt Gb
I. B. Nørrevang, Ddt Kh til Ddt Hg
T. M. V. Hansen, Ddt Kh til Ddt Hg

Forflyttet 1/6-1977
Lokomotivassistent p. (8. lrm.)
E. Ungstrup Petersen, Ddt Kh til Ddt Hg

Afskediget pr. 31/7-1977 p.g.a. svagelighed
Lokomotivfører (13. lrm.)
P. D. Bentsen, Ddt Hg
Lokomotivfører (17. lrm.)
L. H. Jespersen, Ddt Ar
Lokomotivfører (15. lrm.)
N. J. Christensen, Ddt Es
Lokomotivfører (17. lrm.)
N. V. H. Håkonsen, Ddt Es
Lokomotivfører (17. lrm.)
A. M. Hansen, Ddt Fa

Afskediget pr. 15/4-1977 efter ansøgning
Lokomotivassistent p. (8. lrm.)
K. H. Heldtberg, Ddt Gb

Forfremmet til lokomotivfører (18. lrm.)
pr. 1/6-1977
F. C. Jensen, Ddt Str i Ddt Str
E. B. Larsen, Ddt Ng i Ddt Ng

Forfremmet til lokomotivfører (15. lrm.)
pr. 1/6-1977
H. Klausen (Dam), Ddt Fa (Kd) i Ddt Fa (Kd)

Forfremmet til lokomotivfører (13. lrm.)
pr. 1/6-1977
Lokomotivassistent (10. lrm.)
E. B. T. Pedersen, Ddt Ar i Ddt Ar
L. M. Hansen, Ddt Gb i Ddt Gb
J. Hove, Ddt Gb i Ddt Gb
P. H. Frederiksen, Ddt Gb i Ddt Gb
H. Busk, Ddt Hg i Ddt Hg
J. V. Madsen, Ddt Hg i Ddt Hg
P. Bang, Ddt Hgl i Ddt Hgl
S. H. Hansen, Ddt Hgl i Ddt Hgl
P. E. Christensen, Ddt Rf i Ddt Hgl
P. E. Brygger, Ddt Gb i Ddt Gb
K. B. Bargholz, Ddt Gb i Ddt Gb
F. B. Andreassen, Ddt Hgl i Ddt Hgl
F. B. S. Jacobsen, Ddt Gb i Ddt Gb
O. Bengtsson, Ddt Gb i Ddt Gb
T. G. M. Jørgensen, Ddt Hg i Ddt Hg
K. H. Nielsen, Ddt Ar i Ddt Ar
E. Kvorning, Ddt Hgl i Ddt Hgl

Forfremmet til lokomotivfører (17. lrm.)
pr. 1/6-1977
Lokomotivfører (13. lrm.)
J. V. Hansen, Ddt Kb i Ddt Kb
H. Sahl, Ddt Str i Ddt Str
B. S. Kristensen, Ddt Str i Ddt Str

Overgået til anden stilling, lokomotivfører (1-af) (13. lrm.) pr. 1/6-1977
Lokomotivfører (17. lrm.)
M. Frandsen, Ddt Gb i Ddt Hgl
Lokomotivfører (13. lrm.)
J. K. Christensen, Ddt Hgl i Ddt Hgl
J. G. Jensen, Ddt Hgl i Ddt Hgl

Forflyttet 1/6-1977
Lokomotivfører (13. lrm.)
V. Haubye, Ddt Gb til Ddt Næ
Lokomotivfører (17. lrm.)
Tage P. Nielsen, Ddt Kø til Ddt Gb
J. D. Schmidt, Ddt Kø til Ddt Gb

Afskediget pr. 31/7-1977 p.g.a. svagelighed
Lokomotivfører (15. lrm.)
P. S. Henriksen, Ddt Rd

Afskediget pr. 31/8-1977 p.g.a. svagelighed
Lokomotivfører (18. lrm.)
H. H. P. R. Andersen, Ddt Hg
H. W. Christensen, Ddt Rf
H. Nielsen, Ddt Es

Rettelse

I DLT nr. 6 er det fejlagtigt anført, at lokomotivfører M. E. Andersen, Ddt Fa, er afskediget efter ansøgning, det skal være p.g.a. svagelighed.

Dødsfald

Pens. lkf. C. Langemark, København, død den 12/4 1977
Pens. lkf. Carl Marius Wendt, Fredericia, død den 23/5 1977
Pens. lkf. A. J. Iversen, Nyborg, død den 2/5 1977
Lokomotivfører Poul Kristian Juhl, Århus, død den 24/4 1977
Lokomotivfører T. F. Nielsen, Hgl, død den 14/6 1977

Ægteskabet er stadig moderne – hvad med trolovelsen?

Socialforskningsinstituttets undersøgelser kan give anledning til mange tanker vedrørende såvel nutiden som fremtiden. Det er vel også det, der er meningen med disse undersøgelser, der gennem deres resultater har sat præg på lovgivningen.

Ægteskabet og kønsrollemønstret er noget, der diskuteres meget i vore dage. Navnlig høres ofte skråsikre udtalelser, og mennesker, der ikke uden videre vil godtage det ønskede mønster, omtales som tilbagesående. Det samme gør erhvervsfolk, der arbejder ud fra det, de mener er tingenes tilstand. Sælgere af køkkenredskaber tror stadig, at kvinder er langt større kunder end mænd.

Hvad siger Socialforskningsinstituttet? Ægteskabsundersøgelsen er for længe siden offentliggjort, men nu har instituttet udgivet en pjeces med Inger Koch-Nielsen som forfatter, og hun fortæller lidt om, hvad undersøgelsen afslørede. Den sluttede i 1974 så der kan nok ikke være forekommet store forandringer siden.

Det er gået tilbage for det gode gamle ægteskab. Det må konstateres. Vielsernes antal har gennem året været faldende, og for de ganske unge er det ligeså naturligt at leve i papirløse forhold som i et lovformeligt ægteskab. Alligevel må konklusionen være, at ægteskabet, som vi har kendt det gennem flere århundreder har en central placering i vort samfund. Der er ikke noget, der umiddelbart tyder på, at det ikke vil vedblive at være sådan i mange år fremover. Tilmed synes de lidt magrere år, vi er gået ind i, at være en støtte for ægteskabet, fordi det giver mere tryghed.

Nu har man ment, at rent økonomiske årsager ofte har været grunden til, at folk har levet papirløst, men det ser ud til, at økonomiske årsager ikke har spillet så stor en rolle, som man har været tilbøjelig til at tro. Derimod har det betydet en del for mange, at et papirløst forhold har været mere uforpligtende.

Det er sådan set ikke noget nyt med et mere uforpligtende forhold. I ældre tider hed det trolovelse, og dette forhold var det muligt at slippe ud af, selv om parterne var begyndt samlivet. Trolovelsesforholdet var ofte prøveægteskaber, selv om der var knyttet en del formaliteter til den.

Inger Koch-Nielsen kunne tænke sig, at trolovelsen blev genindført som prøveægteskab, og det er muligt den juridisk vil kunne hjælpe de »papirløse«. Kvinderne lider her under mangel på økonomisk tryghed og mændene får efter en »skilsmisse« ingen samkøvsret.

Alligevel er der uden tvivl par, der slet ikke ønsker noget som helst offentlig stempel på deres forhold, og de kan jo kun hjælpes ved en lempeligere lovgivning i det hele taget.

Kønsrollemønstret udvikler sig bort fra det almindeligt vedtagne med sneglens langsomhed. Forfatteren af pjecen påpeger dog, at kvindens mere og mere omsiggribende tagen del i erhvervslivet har gjort hende mere økonomisk uafhængig af manden, og det har medført, at hun i langt højere grad er med til at træffe bestemmelser i familierne, så hun ikke mere i samme grad betragtes som det familiemedlem, der er henvist til køkken og børneværelse.

Et meget stort antal mødre ønsker dog at være hjemme hos børnene. Ønsket er, at manden har heldagsjob. I en del tilfælde kan mødre dog tænke sig at have halvdagsjob. Kun 16 procent ønsker at manden skal gå på halvdagsjob for at kunne være behjælpelig hjemme.

Det ser heller ikke ud til, at fædre er i besiddelse af den store villighed med hensyn til at deltage i børnepasning og husarbejde, så den agitation, der går ud på at vise, at kønsrollemønstret er blevet en hel anden forekommer at være ønsketænkning. Ingen ved i dag, om kønsrollerne vil forandre sig meget i de følgende år.

Et træk, der synes fremherskende er en ret gennemgående mere afslappet forhold til skilsmisser end man har kendt tidligere. Kun meget få forestiller sig, at et ægteskab med eller uden papirgaranteret skal vare hele livet.

Mon ikke det kan siges, at udviklingen ikke er tilbøjelig til at foretage store spring frem eller tilbage, når det gælder disse for mennesket og for samfundet så fundamentale forhold.